

DEZVOLTAREA CREATIVITĂȚII PREȘCOLARILOR
VERSUS VALORIFICAREA TEHNOLOGIILOR DIDACTICE
DE CĂTRE EDUCATORI

DEVELOPMENT OF PRESCHOOLERS' CREATIVITY VERSUS
VALORIZATION OF TEACHING TECHNOLOGIES BY EDUCATORS

MÎSLIȚCHI Valentina¹, MUNTEANU Olga²

¹ Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău,
dr., conf.univ., MOLDOVA
E-mail: mislitchi.valentina@upsc.md
ORCID iD: [0000-0001-7868-4439](https://orcid.org/0000-0001-7868-4439)

² Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău,
masteranda, MOLDOVA
E-mail: olgamunteanu80@gmail.com
ORCID iD: [0009-0006-3542-9618](https://orcid.org/0009-0006-3542-9618)

CZU: 373.2.025

DOI: 10.46727/c.cv-2023.p106-128

Abstract

The development of the creativity of preschool children is a favorite subject for teachers, psychopedagogues, psychologists in the educational system, parents preoccupied with increasing the creative potential of the personality. The paper presents some definitions with reference to the concept of creativity; the defining elements of the research focused on the elucidation of the impact of the use by educators of classic and modern didactic technologies on the development of preschoolers' creativity are highlighted; the results certified by preschool children regarding the level of creativity development are described; the Experimental Program for the development of preschoolers' creativity is briefly presented through the educator's use of classic and modern didactic technologies. We believe that the implementation by educators in all didactic and extra-didactic activities of classic and modern technologies, focused on the development of fluidity, flexibility, originality and elaboration, related to the age and individual characteristics of children, ensures the progress of preschool children's creativity.

Keywords: *creativity, preschool children, creativity assessment, Creativity development program by capitalizing on classic and modern didactic technologies.*

Rezumat

Dezvoltarea creativității copiilor de vârstă preșcolară reprezintă un subiect predilect pentru cadrele didactice, psihopedagogii, psihologii din sistemul educațional, părinții, preocupați de sporirea potențialului creativ al personalității. În lucrare sunt prezentate unele definiții cu referire la conceptul de creativitate; sunt evidențiate elementele definitorii cercetării axate pe elucidarea impactului valorificării de către educatori a tehnologiilor didactice clasice și moderne asupra dezvoltării creativității preșcolarelor; sunt descrise rezultatele atestate de copiii de vârstă preșcolară privind nivelul de dezvoltare a creativității; este expus succint Programul experimental de dezvoltare a

creativității preșcolară prin valorificarea de către educator a tehnologiilor didactice clasice și moderne. Considerăm că implementarea de către educatori în cadrul tuturor activităților didactice și extradidactice a tehnologiilor clasice și moderne, axate pe dezvoltarea fluidității, flexibilității, originalității și elaborării, raliat la particularitățile de vârstă și individuale ale copiilor, asigură progresul creativității copiilor de vârstă preșcolară.

***Cuvinte cheie:** creativitate, copii de vârstă preșcolară, evaluarea creativității, Program de dezvoltare a creativității prin valorificarea tehnologiilor didactice clasice și moderne.*

Introducere

Dezvoltarea potențialului creativ al personalității reprezintă unul dintre dezideratele educației în societatea contemporană, respectivul aspect fiind reflectat inclusiv în Codul Educației al Republicii Moldova: b) dezvoltarea potențialului uman pentru a asigura calitatea vieții, creșterea durabilă a economiei și bunăstarea poporului (Articolul 5. Misiunea educației); formarea copilului ca personalitate liberă și creativă (Articolul 26; Articolul 28) [2].

Dezvoltarea creativității copiilor constituie subiectul diverselor investigații realizate în varii domenii: psihologie, pedagogie, psihopedagogie etc.; problema este prezentă în preocupările psihologilor, psihopedagogilor, cadrelor didactice, a părinților etc.

Produsele creative sunt expresia unor trăsături precum originalitatea, flexibilitatea și independența gândirii, fantezia vie, sensibilitatea, atracția necunoscutului, căutarea noului, ingeniozitatea, iar creativitatea include și aspecte caracteriale, mai ales tenacitatea în realizarea produselor creative, efortul în însușirea tehnicilor creative, curajul de a risca.

Creativitatea – dispoziție general umană, care permite realizarea unui produs original și de valoare pentru societate; termen introdus de G.W. Allport în 1937 pentru a desemna respectiva dispoziție pe care o considera prezentă la toți copiii [6, pp. 73-74].

F. Golu susține că fiecare copil are un anumit potențial de a fi creativ într-o oarecare măsură, deoarece creativitatea implică exprimarea de sine, permițându-i să-și expună ideile cu privire la sine și la cei din jur, sub influența și modelarea factorilor educaționali. Educarea pe direcția stimulării potențialului creativ al copiilor urmărește să-i ajute să dobândească o gândire critică, să rezolve cu succes problemele și să le încurajeze stima de sine, asigurându-le, totodată, o învățare pe termen lung [4, p. 111].

Considerăm că se necesită a asigura contexte definitorii dezvoltării creativității personalității prin valorificarea de către agenții educaționali a tehnologiilor didactice clasice și moderne, care vor fi implementate în diverse momente de regim, în cadrul activităților didactice și extradidactice realizate cu copiii.

1. Creativitatea: clarificări terminologice

Creativitatea reprezintă fenomenul unic, cu caracter complex, interdisciplinar, multidimensional și multideterminat, care angajează întreaga personalitate și întregul potențial al subiectului, în asocierea și combinarea, în modalități noi, a unor variabile preexistente, în emiterea

de idei noi, în găsirea de soluții inovative, respectiv în manifestarea de comportamente creative [1, p. 264].

Creativitatea vizează aptitudinea complexă, distinctă de inteligență și de funcționarea cognitivă, și existentă în funcție de fluiditatea ideilor, de raționamentul inductiv, de anumite calități perceptive și de personalitate, ca și în funcție de inteligența divergentă, în măsura în care ea favorizează diversitatea soluțiilor și rezultatelor, iar subiecții creativi dau dovadă de imaginație, de spirit inventiv și de originalitate [3, p. 198].

Creativitatea este un fenomen complex cu multiple aspecte, laturi sau dimensiuni; o activitate sau un proces ce conduce la un produs caracterizat prin noutate, originalitate și valoare pentru societate [5, p. 10].

Diversitatea definițiilor atribuite creativității evidențiază complexitatea respectivului termen. Din punct de vedere psihopedagogic, ne interesează creativitatea ca structură psihică, ce are mai multe fațete, iar valorificarea contextelor educaționale formale asigură dezvoltarea personalității creative.

2. Aspecte definitorii cercetării problemei dezvoltării creativității preșcolarilor

Problema cercetării: Care este impactul tehnologiilor didactice clasice și moderne valorificate de către educatori asupra dezvoltării creativității preșcolarilor?

Obiectul cercetării: procesul de dezvoltare a creativității preșcolarilor în contextul valorificării tehnologiilor didactice clasice și moderne.

Scopul cercetării: fundamentarea, elaborarea și validarea unui Program experimental de dezvoltare a creativității copiilor de vârstă preșcolară prin valorificarea tehnologiilor didactice clasice și moderne.

Obiectivele cercetării: elucidarea reperelor teoretice ale procesului dezvoltării creativității copiilor de vârstă preșcolară; identificarea condițiilor psihopedagogice de eficientizare a procesului de dezvoltare a creativității preșcolarilor prin intermediul tehnologiilor didactice clasice și moderne; evaluarea nivelului creativității la copiii de vârstă preșcolară; fundamentarea și elaborarea unui Program experimental de dezvoltare a creativității preșcolarilor prin valorificarea tehnologiilor didactice clasice și moderne; implementarea și validarea Programului experimental de dezvoltare a creativității preșcolarilor prin valorificarea tehnologiilor didactice clasice și moderne; prelucrarea și interpretarea datelor experimentale; deducerea concluziilor generale.

Baza experimentală a cercetării a constituit-o Grădinița Incluzivă nr.1 „Povestea” din orașul Nisporeni.

Acțiunile experimentale s-au realizat în perioada 2022-2023 și au fost întreprinse pe un lot de 40 de copii de vârstă preșcolară, cuprinzând grupul experimental format din 20 de copii și grupul de control alcătuit din 20 de copii, cu vârsta cuprinsă între 6-7 ani.

Metodologia cercetării a vizat aplicarea următoarelor metode: analiza, sinteza, compararea, generalizarea, sistematizarea conceptelor pedagogice și psihopedagogice; experimentul psihopedagogic; conversația; testarea; observația; analiza produselor activității copiilor; prelucrarea matematică și grafică a rezultatelor experimentale.

3. Programul de dezvoltare a creativității preșcolărilor prin valorificarea tehnologiilor didactice clasice și moderne

În implementarea Programului axat pe dezvoltarea creativității preșcolărilor prin valorificarea tehnologiilor didactice clasice și moderne am ținut cont de următoarele condiții psihopedagogice:

- tehnologiile didactice moderne constituie aspectul definitoriu în dezvoltarea creativității preșcolărilor, îmbinate optim cu tehnologiile didactice clasice;
- tehnologiile didactice clasice și moderne valorificate de educator pun accent pe dezvoltarea fluidității, flexibilității, originalității și elaborării;
- tehnologiile didactice clasice și moderne sunt raliat la particularitățile individuale și de vârstă ale copiilor;
- implementarea tehnologiilor clasice și moderne se realizează în cadrul tuturor activităților didactice și extradidactice cu impact în dezvoltarea potențialului creativ al copiilor.

Tehnologiile didactice aplicate în activitatea cu preșcolarii au vizat îmbinare diverselor metode didactice, tehnici didactice, mijloace de învățământ, forme de organizare a activității copiilor, atât din categoria celor clasice, cât și moderne.

Considerăm că procesul de dezvoltare a creativității copiilor se realizează cu succes prin valorificarea optimă de către educatori a diferitor metode și tehnici didactice:

- metode didactice: problematizarea, povestirea, repovestirea, conversația, explicația, descrierea, exercițiul, jocul didactic, dramatizarea etc.;
- tehnici didactice: Explozia Stelară, Asociații Libere, Lotus, Brainstorming, Pălăriile Gânditoare, Interviu, Cubul, Ciorchinele, Piramida, Turul Galeriei, Expunerea orală liberă, Salata de povești, Visul, Lectura Ghidată, Graficul T, Diagrama Venn etc.

De asemenea, suntem de părerea că diversitatea formelor de organizare a activității preșcolărilor, a mijloacelor de învățământ a condus, de asemenea, la asigurarea progresului creativității copiilor:

- forme de organizare a activității preșcolărilor: macrogrup, grup, diade, activitate individuală, activitate diferențiată;
- mijloace didactice: obiectuale, imagistice, simbolice, audio-vizuale, bibliografice etc.

În conținuturile care urmează prezentă succint activitățile didactice și extradidactice integrate care au format Programul experimental de dezvoltare a creativității preșcolărilor prin valorificarea de către educator a tehnologiilor didactice clasice și moderne (Tab. 1).

Tabelul 1. Programul experimental de dezvoltare a creativității preșcolarilor prin valorificarea de către educator a tehnologiilor didactice clasice și moderne

Nr.	Tip de activitate/ Subiect/ Domenii/ Dimensiuni	Competențe specifice și unități de competență	Obiective operaționale	Conținuturi	Tehnologii de predare- învățare- evaluare
1.	<p>Activitatea didactică integrată „Ce vrea ploaia?”</p> <p>Domenii de activitate: Eu, familia și societatea; Limbaj și comunicare; Științe și tehnologii.</p> <p>Dimensiuni: Dezvoltare personală (DP); Educație pentru limbaj și comunicare (ELC); Educație pentru mediu (EPM).</p>	<p><i>Competențe specifice:</i> DP: demonstrarea emoțiilor în raport cu persoane\ lucruri\ fenomene, dând dovadă de atitudine pozitivă. ELC: receptarea diverselor mesaje scrise, dând dovadă de curiozitate în diverse contexte. EPM: aplicarea metodelor și instrumentelor de explorare-investigare a mediului înconjurător, demonstrând interes și curiozitate în colectarea rezultatelor.</p> <p><i>Unități de competență:</i> DP: exprimarea dorințelor, necesităților și opiniilor în diverse situații. ELC: manifestarea interesului pentru decodarea mesajelor scrise.</p>	<p>să recunoască semnele fenomenelor naturii; să stabilească relația sunet/ literă/ silabă/ cuvânt în diverse contexte; să manifeste flexibilitate, fluiditate în alcătuirea cuvintelor cu literele/sunetele propuse; să creeze original întregul din elemente/puzzle; să efectueze mișcări, gesturi și mimică conform conținutului literar al textelor; să explice autentic relația cauză-efect privind fenomenele în viața omului; să manifeste atitudine grijulie față de mediul înconjurător; să respecte regulile inventate în cadrul jocurilor comune; să elaboreze mesaje cu conținut ecologic manifestând creativitate verbală.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Descoperirea mesajului: M-a trezit lumina-n geam Și răcoarea de pe ... (ram). Zi nouă, bun sosit, Pe toți ne-ai ... (înveselit). Chiar de sufletul mai doare, Bucurați-vă de ... (soare). Iar afară dacă plouă, Bucurați-vă de ... (rouă). ● Jocul didactic „Ordonează cuvintele în propoziție”: copiii stabilesc numărul de cuvinte în enunțuri, ordinea lor, schimbă finalul enunțurilor, schimbă ordinea cuvintelor în propoziție cu utilizarea accentului pe cuvântul ce necesită a fi evidențiat. ● Analiza fonetică a cuvântului PLOIA, a substantivului în diminutiv – <i>ploița</i>. ● Jocul didactic „Cine știe mai multe?” (cuvinte cu sunetul „p” poziționat la începutul, în interiorul, la sfârșitul cuvântului). ● Jocul didactic „Picături cu surprize”: se propun imagini-perechi cu silabe, cu care preșcolarii alcătuiesc cuvinte. ● Audierea și analiza poeziei „Vine ploaia” de George Coșbuc. ● Tehnica „Asaltul de idei”: Spune cum sunt buneii tăi? Ce le dorești? 	<p><i>Metode didactice:</i> conversația, explicația, povestirea, jocul didactic, jocul de rol, exercițiul, demonstrația, observația curentă, analiza activității subiecților.</p> <p><i>Tehnici didactice:</i> Asalt de idei, Turul Galeriei.</p> <p><i>Forme de organizare a activității preșcolarilor:</i> macrogrup, microgrup, individual.</p> <p><i>Mijloace de învățământ:</i> planșe, imagini, jetoane, litere cu magnet, puzzle, cheițe pentru decodare, fișe colorate, hârtie, foarfecă, creioane colorate, carioci.</p>

Educația din perspectiva conceptului clasei viitorului

		EPM: utilizarea metodelor și instrumentelor de investigare a mediului înconjurător, pentru colectarea informației despre lumea înconjurătoare.		<ul style="list-style-type: none"> ● Activitatea preșcolarilor în centre de interes: <ul style="list-style-type: none"> - Centrul „Biblioteca”: Lectură după imagini; Formarea cuvintelor ce conțin sunetul „p”. - Centrul „Științe”: Decodează cuvintele. - Joc de masă: Puzzle/ Cuvinte/ Imagini cu referire la fenomenele naturii. ● Jocul „Interviul”: prezentarea de către copii a răspunsurilor originale la întrebarea „Ce vrea ploaia?”. 	
2.	<p>Activitatea extradi dactică „Cu drag despre/ pentru bunei”</p> <p>Domenii de activitate: Arte; Eu, familia și societatea.</p> <p>Dimensiuni: Educație muzicală (EM); Educație pentru societate (EPS)</p>	<p><i>Competențe specifice:</i> EM: demonstrarea atitudinii pozitive față de creațiile muzicale, manifestând admirație pentru valorile muzicale naționale și universale. EFS: identificarea relațiilor cu adulții și semenii, manifestând politețe în familie și societate.</p> <p><i>Unități de competență:</i> EM: participarea, cu plăcere inițiativă și creativitate, la activitățile muzicale. EPS: acceptarea și aplicarea regulilor de comportament respectuos față de persoanele în etate.</p>	să recite expresiv poezii despre bunici; să intoneze cântece, respectând cerințele elementare: poziție, respirație, dicție corectă; să participe la dialog utilizând eficient gesturile, mimica în conformitate cu mesajul transmis; să execute mișcări și figuri elementare de dans, manifestând expresivitate corporală în relație cu caracterul variat al muzicii; să manifeste dorința de a participa activ la distracție, interacționând cu alți copii; să reproducă emoțional fragmentul cunoscut, valorificând creativ mijloacele verbale, paraverbale, nonverbale.	<ul style="list-style-type: none"> ● Poezii și cântece despre bunei. ● Tehnica „Asaltul de idei”. Sarcină didactică: Prezentați cât mai multe caracteristici ale bunei. Cum sunt bunicii voștri, dragi copii? ● Scenete ce redau relația bunei-copii. ● Dansuri. 	<p><i>Metode didactice:</i> conversația, jocul didactic, dramatizarea, explicația, observația curentă, aprecierea verbală.</p> <p><i>Tehnici didactice:</i> Asaltul de idei, Expunerea orală liberă.</p> <p><i>Mijloace de învățământ:</i> coșuri mici cu flori, costume naționale, CD cu melodii înregistrate.</p> <p><i>Forme de organizare a activității preșcolarilor:</i> frontal, individual, în grup.</p>
3.	Activitatea	<i>Competențe specifice:</i>	să recunoască semnele fenomenelor	<ul style="list-style-type: none"> ● Descoperirea mesajului: <i>Așa e toamna totdeauna</i> 	<i>Metode didactice:</i> conversația,

<p>didactică integrată „A venit toamna!”</p> <p>Domenii de activitate: Eu, familia și societatea; Limbaj și comunicare; Științe și tehnologii. Dimensiuni: Dezvoltare personală (DP); Educație pentru limbaj și comunicare (ELC); Educație pentru mediu (EPM).</p>	<p>DP: demonstrarea emoțiilor în raport cu persoane/lucruri/fe-nomene, dând dovadă de atitudine pozitivă. ELC: receptarea diverselor mesaje scrise, dând dovadă de curiozitate în diverse contexte. EPM: aplicarea metodelor și instrumentelor de explorare-investigare a mediului înconjurător, demonstrând interes și curiozitate în colectarea rezultatelor. <i>Unități de competență:</i> DP: exprimarea dorințelor, necesităților și opiniilor în diverse situații. ELC: manifestarea interesului pentru decodarea mesajelor scrise. EPM: utilizarea metodelor și instrumentelor de investigare a mediului înconjurător, pentru colectarea informației despre lumea înconjurătoare.</p>	<p>naturii; să stabilească relația sunet/ literă/ silabă/ cuvânt în diverse contexte; să reconstituie întregul din elemente/ puzzle; să reproducă mișcări, gesturi și mimică conform conținutului literar al textelor; să explice relația cauză-efect privind fenomenele din viața omului; să expună emoții și atitudini față de anumite situații; să respecte reguli în cadrul jocurilor comune; să elaboreze mesaje originale cu caracter ecologic.</p>	<p>Din pomul verde și frumos O frunză cade, încă una, Pân’ se-aștern covor pufos, Așa e toamna totdeauna. Și păsări zi de zi se duc, Ici-acolo vezi doar câte una, Precum o nucă-n vârf de nuc, Așa e toamna totdeauna. Pe câmp, pe case și pe flori, Frumoase brume-și pun cununa Și-adoarme soarele în nori, Așa e toamna totdeauna.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Jocul verbal „Ordonează cuvintele în propoziție”: copiii stabilesc numărul de cuvinte în propoziție, ordinea lor, numărul de silabe în cuvinte, sunetele în silabe. ● Analiza fonetică a cuvintelor: <i>toamnă, păsări/păsărele</i>. ● Jocul didactic „Cine știe mai multe?” (cuvinte cu sunetul „t” în diverse poziții: la începutul, în interiorul, la sfârșitul cuvântului). ● Exercițiul „Câmpul lexical al cuvântului <i>toamnă</i>”. Sarcină didactică: Spuneți cât mai multe cuvinte cu care asociați toamna. ● Jocul didactic „Picături cu surprize”: Se prezintă diverse planșe cu silabe, cu care preșcolarii alcătuiesc cuvinte. ● Recitarea poeziei „Vine ploaia” de Gheorghe Coșbuc. ● Activitatea preșcolară în centrele de interes: <ul style="list-style-type: none"> - Centrul „Biblioteca”: Lectură după imagini. Formarea cuvintelor cu sunetul „T”. - Centrul „Științe”: Exercițiul „Descoperă cuvintele”. ● Joc de masă: Puzzle/ Cuvinte/ Imagini ce ilustrează anotimpul toamna. ● Activitatea în diade „Interviul”: se prezintă de către membrii perechii câte o 	<p>explicația, exercițiul. <i>Tehnici didactice:</i> Turul Galeriei, Interviul, Asaltul de iepi. <i>Forme de organizare a activității preșcolarelor:</i> frontal, microgrup, individual, macrogrup. <i>Mijloace de învățământ:</i> planșe, imagini, jetoane, litere cu magnet, puzzle, cheițe pentru decodare, foarfecă, creioane colorate, carioci, fișe colorate.</p>
--	--	---	---	---

Educația din perspectiva conceptului clasei viitorului

				<p>întrebare ingenioasă cu referire la subiectul „Toamna” și se oferă răspunsuri originale și elaborate la întrebările adresate.</p>	
4.	<p>Activitatea didactică integrată „Trenulețul vesel”</p> <p>Domenii de activitate: Limbaș și comunicare; Sănătate și motricitate.</p> <p>Dimensiuni: Educație pentru limbaș și comunicare (ELC); Educația fizică (EF).</p>	<p><i>Competențe specifice:</i> ELC: exprimarea mesajelor orale, demonstrând comportament verbal, non-verbal, paraverbal, în diverse contexte. EF: aplicarea achizițiilor dobândite în diverse activități individuale și colective, manifestând interes pentru sporirea potențialului motric.</p> <p><i>Unități de competență:</i> ELC: prezentarea de informații logice referitoare la sine și la universul imediat. EF: practicarea exercițiilor cu obiecte pentru dezvoltarea fizică armonioasă.</p>	<p>să dramatizeze povestea „Gogoașa” conform conținutului poveștii; să descrie în mod original portretul fizic și moral al personajelor; să deducă morala din poveste; să alcătuiască fluent enunțuri cu cuvinte și expresii din poveste; să interpreteze creativ dialogul dintre Gogoașa și personajele prezentate în poveste; să intoneze corect cântecul respectând linia melodică; să inventeze un final fericit pentru povestea Gogoașa; să aplice din figuri geometrice mijlocul de transport terestru „Trenulețul”; să execute mișcări conform instrucțiunilor în pauza dinamică; să execute corect exercițiile de târâre formând un trenuleț, conform indicațiilor educatoarei; să respecte indicațiile și regulile jocului; să participe activ la activitățile de grup, în diade, atât în calitate de emițător, cât și de receptor.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Salutul. ● Calendarul naturii. ● Jocul didactic „Întreb, arunc, prinzi!”. ● Surpriza activității - <i>Gogoașa tristă</i> (imagine), a venit cu trenul (confectionat din carton) și a adus mesajul. ● Dramatizarea poveștii „Gogoașa”. ● Jocul dinamic „Trenulețul vesel”. ● Activitatea în centrele de interes: <ul style="list-style-type: none"> - Centrul „Biblioteca”: Povestești poveștii în baza imaginilor. În cartea primită lipiți imagini cu mijloace de transport terestru (selectate din mulțimea imaginilor). - Centrul „Alfabetizare”: Trasați corespondența literă- imagine. Colorați. - Centrul „Construcții”: Construiți din piese Lego un tren. - Centrul „Arte”: Realizați aplicația „Trenul magic” confectionat din figuri geometrice colorate. 	<p><i>Metode didactice:</i> conversația, audiția, demonstrația, dramatizarea, jocul didactic, povestirea.</p> <p><i>Tehnici didactice:</i> Visul, Turul Galeriei, Brainstorming, Explozia Stelară, Lectura Ghidată.</p> <p><i>Mijloace de învățământ:</i> imagini ce ilustrează secvențe ale poveștii „Gogoașa”, foi, creioane colorate, figuri geometrice, măști ale personajelor poveștii „Gogoașa”, calculator, boxe, covorașe de gimnastică.</p> <p><i>Forme de organizare a activității preșcolarelor:</i> frontală, echipe, individual, perechi.</p>

Educația din perspectiva conceptului clasei viitorului

5.	<p>Activitatea didactică integrată „Banul muncit”</p> <p>Domeniile de activitate: Limbaj și comunicare; Eu, familia și societatea.</p> <p>Dimensiuni: Educația pentru limbaj și comunicare (ELC); Educație pentru societate (EPS).</p>	<p><i>Competențe specifice:</i> ELC: exprimarea mesajelor orale, demonstrând comportament verbal, non-verbal, paraverbal în diverse contexte. EFS: respectarea diferențelor/diversității culturale, promovând valorile culturale naționale.</p> <p><i>Unități de competență:</i> ELC: descrierea detaliată, logică, clară a unor obiecte, carduri după diferite criterii, aspecte. EPS: adaptarea comportamentului la solicitările parvenite din partea celorlalți asumându-și diverse roluri în grup, de lider, de prezentator.</p>	<p>să argumenteze importanța muncii în viața omului; să cunoască cerințele igiene sanitare după utilizarea banilor; să identifice modalitățile de câștigare și gestionare a banilor; să respecte regulile de comportare în magazin, utilizând cuvinte de politețe; să răspundă fluent la întrebările puse de educator; să facă deosebire dintre monedă și bancnotă; să construiască o bancă, un bancomat (mulaj); să manifeste atitudine grijulie față de munca părinților; să manifeste curiozitatea, interesul pentru a descoperi lucruri noi; să manifeste atitudine pozitivă față de interlocutori, implicare activă, creativă în cooperarea la realizarea unei sarcini comune.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Salutul: „De la cine putem învăța lucruri frumoase?”. ● Tehnica „Piramida”. Moment de surpriză: „Pușculița și sacul pentru bani”. ● Textul: „Banul muncit”. ● Tehnica „Explozia Stelară”: Tema „Banii”. ● Activitatea preșcolară în centrele de interes: <ul style="list-style-type: none"> - Centrul „Științe”: repartizarea bugetul, salariul familiei. - Centrul „Construcție”: construirea unei bănci/ a unui bancomat (mulaj). ● Jocul de rol „La cumpărături”. 	<p><i>Metode didactice:</i> conversația, explicația, observarea, descrierea, jocul didactic, exercițiul.</p> <p><i>Tehnici didactice:</i> Piramida, Ciorchinele, Explozia Stelară.</p> <p><i>Mijloace de învățământ:</i> tablă, figuri geometrice, cuvinte, puzzle, pușculiță, sac, bani, lei, monede, jetoane cu imagini ce ilustrează diferite bancnote, lipici, creioane, cuvinte decupate.</p> <p><i>Forme de organizare a activității preșcolarelor:</i> frontal, în grup, individual.</p>
6.	<p>Activitatea didactică integrată „Cum putem ajuta păsările?”</p> <p>Domeniile de activitate: Limbaj și comunicare; Științe și tehnologii.</p>	<p><i>Competențe specifice:</i> ELC: exprimarea mesajelor orale, demonstrând comportament verbal, non-verbal, paraverbal în diverse contexte. EPM: aplicarea metodelor și instrumentelor de explorare-investigare a</p>	<p>să recunoască păsările sedentare; să realizeze observări pe parcursul zilei ce păsări vin la hrănitoare și ce le place să ciugulească; să asocieze numărul cu cifra; să ajute păsările să-și găsească numele, formând cuvinte cu ajutorul silabelor; să utilizeze creativ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Salutul. ● Calendarul naturii. ● MESAJ: Astăzi este o zi frumoasă de....(se va realiza un puzzle de iarnă). Pentru a răspunde la această întrebare, trebuie să aranjăm căsuțele în ordine crescătoare de la 1 pînă la 8. În fiecare căsuță se ascunde o literă. (Pe verso căsuțele au litere). Copii le vor întoarce și vor descoperi cuvântul: PĂSĂRILE. 	<p><i>Metode didactice:</i> conversația, problematizarea, observarea, descrierea, jocul didactic, exercițiul, studiul de caz.</p> <p><i>Tehnici didactice:</i> Cubul, Explozia Stelară.</p> <p><i>Mijloace de învățământ:</i> fișă ce conține</p>

Educația din perspectiva conceptului clasei viitorului

	<p>Dimensiuni: Educația pentru limbaj și comunicare (ELC); Educație pentru mediu (EPM).</p>	<p>mediului înconjurător, demonstrând interes și curiozitate în colectarea rezultatelor.</p> <p><i>Unități de competență:</i> ELC: prezentarea de informații logice referitoare la universul imediat. EPM: participarea activă la îngrijirea și protecția</p>	<p>materialele puse la dispoziție în realizarea sarcinilor; să participe activ și cu interes la activitate, să fie creativi; să ia atitudine grijulie față de păsări; să manifeste inițiativă în realizarea sarcinilor prin cooperare cu membrii grupului.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Poezia „Iarna la vrăbioi” de Gr. Vieru. ● Pauza dinamică (în perechi) după poezia „Pițigoiful”. ● Momentul de surpriză: la fereastră au apărut niște păsărele care cer de mâncare. Cum putem să le ajutăm? ● Activitatea preșcolărilor în centrele de interes: <ul style="list-style-type: none"> - Centrul „Științe”: Numerotează căsuțele. Asociază numărul bufnițelor cu cifra corespunzătoare de pe căsuțe. - Centrul „Biblioteca”: Formează cuvinte cu ajutorul silabelor propuse. Ajută păsările să-și găsească numele. - Centrul „Arta”: Construiește și înfrumusețează căsuțele păsărilor. ● Jocul de rol „Interviul”: copiii sunt rugați să răspundă la întrebarea „Cum tu ajuți păsările?”. 	<p>mesajul, puzzle, căsuțe numerotate pe verso cu litere, planșa „Păsările sedentare”, păsări decupate, hrănitore, macheta copacilor, cutii de diferite forme și mărimi, imagini cu păsări, căsuțe pentru păsări, plastilină, acuarelă, bețișoare igienice, hârtie creponată, pene, carioci, creioane colorate.</p> <p><i>Forme de organizare a activității preșcolărilor:</i> macrogrup, grup, în perechi, individual.</p>
7.	<p>Activitatea extradi dactică „<i>Basm de iarnă</i>”</p> <p>Domenii de activitate: Limbaj și comunicare; Arte.</p> <p>Dimensiuni: Educație pentru limbaj și comunicare (ELC); Educație muzicală (EM).</p>	<p><i>Competențe specifice:</i> ELC: exprimarea mesajelor orale, demonstrând comportament verbal, non-verbal, paraverbal, în contexte de comunicare cunoscute; receptarea și reproducerea conținutului emotiv și ideatic al unui text literar, apreciind valoarea educativă a acestuia. EM: demonstrarea atitudinii pozitive față de creațiile muzicale,</p>	<p>să dezlege ghicitori despre personajele din diverse povești pentru copii; să recite expresiv versurile, utilizând gesturile, mimica; să dramatizeze fragmente din povești; să execute ingenios mișcări și figuri elementare de dans, cântece coordonând cu muzica; să se orienteze în spațiu, mișcându-se liber în toată sala; să interpreteze expresiv și emoțional cântecele, respectând cerințele elementare: poziție, respirație și dicție corectă; să</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Poezii și cântece despre anotimpul iarna. ● Concursul „Ghici ghicitoarea mea!”. ● Activitate în macrogrup: Salata de povești. ● Scenete. ● Dansuri. 	<p><i>Metode didactice:</i> conversația, interpretare, dramatizarea, jocul didactic. <i>Tehnici didactice:</i> Asaltul de idei, Expunerea orală liberă, Salata de povești. <i>Mijloace de învățământ:</i> carte cu povești, șemineu din carton, costume ale personajelor din povești, CD-uri cu melodii înregistrate, calculator. <i>Forme de organizare a activității preșcolărilor:</i></p>

		<p>manifestând admirație pentru valorile muzicale naționale și universale.</p> <p><i>Unități de competență:</i> ELC: producerea de mesaje clare, logice, folosind expresivitatea verbal, non-verbală, paraverbală (intensitate, ritm, accent, intonație, gesturi, mimică, etc.); reproducerea logică, coerentă, expresivă, creativă a textelor literare. EM: participarea cu plăcere, inițiativă și curiozitate, la activitățile muzicale și evenimente cultural-artistice.</p>	<p>participe activ la jocuri distractive, interacționând cu alți copii; să exprime curiozitate, bucurie, satisfacție, mulțumire în timpul activităților realizate; să manifeste interes față de subiectul abordat în cadrul activității; să aprecieze munca în grup și eforturile colegilor și ale sale în dramatizarea originală a unor secvențe din povești.</p>		<p>macrogrup, grup, în perechi, individual.</p>
8.	<p>Activitatea didactică integrată „Învățăm de la povești”</p> <p>Domenii de activitate: Limbaj și comunicare; Arte.</p> <p>Dimensiuni: Educația pentru limbaj și comunicare (ELC); Educația plastică (EP).</p>	<p><i>Competențe specifice:</i> ELC: receptarea și reproducerea conținutului emotiv și ideatic al unui text literar, apreciind valoarea educativă a acestuia. EP: explorarea materialelor, instrumentelor și tehnicilor de artă, în diverse activități, demonstrând creativitate și originalitate în realizarea imaginilor,</p>	<p>să recunoască povestea după imaginea oferită; să alcătuiască enunțuri dezvoltate pentru a caracteriza personajele propuse; să asocieze calități, comportamente cu personaje din poveștile cunoscute; să aranjeze bănuții corespunzător mulțimilor de elemente de pe punguță; să realizeze un dialog între personaje în jocul de rol; să realizeze compoziții, colaje originale utilizând</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Momentul de surpriză: „Să vină povestea!”. ● Jocul didactic „Descoperim și învățăm” - recunoaștem povestea după imagine și analizăm comportamentele personajelor. ● Jocul didactic „Povești încâlcite”. ● Exercițiul „Recunoaște obiectele ce aparțin personajelor din poveste” (coșul, lădița, căciula piticului, punguța, pălăria Motanului Încălțat). ● Descoperirea surprizei din coșul Scufiței Roșii: jocul „Comparații” - asociați cuvântul de pe fișă cu imaginea personajului din poveste. 	<p><i>Metode didactice:</i> conversația, problematizarea, dramatizarea, jocul de rol, exercițiul, observația curentă, aprecierea verbală.</p> <p><i>Tehnici didactice:</i> Brainstorming, Turul Galeriei, Expunerea orală liberă.</p> <p><i>Mijloace de învățământ:</i> imagini ce conțin personaje din povești, coș, ladă (cufăr),</p>

		<p>compozițiilor plastice.</p> <p><i>Unități de competențe</i> ELC: analizarea comportamentului personajelor și corelarea lui cu întâmplările din viața personală. EP: utilizarea materialelor din natură și a celor reciclabile la crearea unor colaje</p>	<p>materialele puse la dispoziție; să reconstituie imaginea, selectând piesele lipsă; să exprime autentic stările afective ale personajelor pe care le interpretează.</p>	<p>„Harnică precum... (fata moșului). Șireată ca...(vulpea). Curajos ca...(Motanul Încălțat). Frumoasă ca...(Cenușăreasa). Grijulie ca și...(Capra). Leneșă ca...(fata babei). Fricos ca...(iepurele).</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Jocul de rol „Cel mai bun actor!”. Sarcină didactică: Dramatizați un fragment din povestea „Capra cu trei iezi”. ● Joc de masă. Sarcini didactice: 1.Găsește și potrivește piesele lipsă. 2.Povestește un fragment din poveste. ● Activitatea preșcolară în Centrul „Arta”. Sarcina didactică: Realizați macheta „Drumul Scufiței Roșii până la casa bunicuței”. ● Activitatea preșcolară în Centrul „Construcții”. Sarcina didactică: Confeccionați cea mai frumoasă mască din materialele oferite. ● Evaluarea activității preșcolare – jocul „Pălăria curioasă”. ● Jocul de rol „La teatru”. 	<p>punguță, căciula piticului, pălăria Motanului Încălțat, cărți cu povești, cărți puzzle, măști, jetoane cu imagini, lipici, carton colorat, foarfecă, tuburi, pietre, dopuri, bețișoare, fișe cu imagini, creioane colorate, căsuța din poveste. <i>Forme de organizare a activității preșcolare:</i> frontal, în grup, perechi, individual.</p>
9.	<p>Activitatea didactică integrată „Pământul-planetă vie”</p> <p>Domenii de activitate: Științe și tehnologii; Limbaj și comunicare.</p> <p>Dimensiuni: Educația pentru mediu (EPM); Educație pentru limbaj și</p>	<p><i>Competențe specifice:</i> EPM: aplicarea metodelor și instrumentelor de explorare-investigare a mediului înconjurător, demonstrând interes și curiozitate în colectarea rezultatelor. ELC: exprimarea mesajelor orale, demonstrând comportament</p>	<p>să precizeze pericolele poluării mediului ambiant; să argumenteze rolul omului în menținerea unui mediu ecologic; să descrie în propoziții dezvoltate existența vieții pe Planeta Pământ; să enumere acțiunile pe care le pot întreprinde oamenii în ocrotirea naturii și salvarea Pământului; să manifeste inițiativă și creativitate în</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Salutul. ● Jocul verbal „Soarele răsare pentru...” (continuă enunțul). ● Exercițiul „Rachetele”: Ajutăm rachetele să ajungă la destinație, după traseul propus (elemente grafice, linii ondulate, frânte, curbe, oblice, spirală). Descoperim cuvântul din litere: „Pământul”. ● Tehnica „Brainstorming”: „Eu știu că Pământul este..., are... . (Fiecare copil spune ce cunoaște despre Planeta Pământ.) 	<p><i>Metode didactice:</i> problematizarea, jocul didactic, exercițiul, observarea, conversația, descrierea, explicația, demonstrația. <i>Tehnici didactice:</i> Brainstorming, Graficul T, Turul Galeriei. <i>Mijloace de învățământ:</i> Globul pământesc, rachete cu litere,</p>

	<p>comunicare (ELC).</p>	<p>verbal, non-verbal, paraverbal în diverse contexte.</p> <p><i>Unități de competență:</i> EPM: identificarea și argumentarea rolului omului în menținerea unui mediu ecologic. ELC: descrierea detaliată, logică, clară, a unor obiecte, imagini/carduri, vietăți, persoane, după diferite criterii, aspecte.</p>	<p>realizarea diferitor acțiuni; să participe activ în îngrijirea și protecția mediului înconjurător.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Surpriza pentru copii – vizita Globului Pământesc. ● Exercițiul „Viața pe Pământ”: Selectați imagini, care să ilustreze aspecte ale vieții pe Pământ. ● Situație de problemă (pe tablă este plasat posterul ce ilustrează Pământului trist, bolnav): De ce Pământul este trist, bolnav? Cum putem să îl ajutăm? Care este rolul omului în menținerea unui mediu curat, sănătos, ecologic? ● Vizionarea filmului cu desene animate „Explorăm Pământul”. 	<p>imaginea Pământului trist, lupe, hârtie colorată, foi, carioci, creioane colorate, foarfecă, lipici.</p> <p><i>Forme de organizare a activității preșcolarilor:</i> frontal, grup, perechi, individual.</p>
10.	<p>Activitatea extradi dactică „Grigore Vieru - leagămul copilăriei mele”</p> <p>Domenii de activitate: Limbaj și comunicare, Arte.</p> <p>Dimensiuni: Educație pentru limbaj și comunicare (ELC), Educație muzicală (EM).</p>	<p><i>Competențe specifice:</i> ELC: exprimarea mesajelor orale, demonstrând comportament verbal, non-verbal, paraverbal, în contexte de comunicare cunoscute; receptarea și reproducerea conținutului emotiv și ideatic al unui text literar, apreciind valoarea educativă a acestuia. EM: demonstrarea atitudinii pozitive față de creațiile muzicale, manifestând admirație pentru valorile muzicale naționale și universale.</p> <p><i>Unități de competență:</i></p>	<p>să manifeste emoții, percepând imaginea muzicală a pieselor în legătură cu conținutul literar-muzical; să fie prietenoși și amabili în timpul desfășurării jocurilor; să exerseze auzul muzical cu ajutorul instrumentelor muzicale; să manifeste flexibilitate și fluență în caracterizarea creațiilor literare ale lui Grigore Vieru; să respecte ritmul și tempoul cântecelor; să execute mișcări de dans în ritmul muzicii audiate; să identifice caracterul muzicii audiate.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Salutul muzical al copiilor: din repertoriul lui Grigore Vieru. ● Joc muzical „Voi sunteți ecoul meu”. ● Exercițiul „Sunetele magice”: sunete joase și înalte; tare; încet. Compoziții muzicale: „Bună dimineața”, „Cine bine va cânta”, „Tărișoara mea”, „Pui golași”. ● Moment de surpriză – apariția lui Păcală: (conversație, provocare, recitare de poezii). ● Joc de dezvoltare a auzului muzical „Euritmia”. ● Vizionarea filmulețului „Grigore Vieru – poet al copiilor”. ● Discutarea secvențelor din filmul „Grigore Vieru – poet al copiilor”. ● Recitarea poeziilor din creația lui Grigore Vieru. ● Dansul „Ploița”. 	<p><i>Metode didactice:</i> dramatizarea, jocul didactic, conversația, audiția, exercițiul, explicația, observarea.</p> <p><i>Tehnici didactice:</i> Asaltul de idei, Expunerea orală liberă.</p> <p><i>Mijloace de învățământ:</i> centru muzical, USB cu melodii, calculator, videoprojector.</p> <p><i>Forme de organizare a activității preșcolarilor:</i> frontală, individuală, grup.</p>

		<p>ELC: producerea de mesaje clare, logice, folosind expresivitatea verbal, non-verbală, paraverbală (intensitate, ritm, accent, intonație, gesturi, mimică, etc.); reproducerea logică, coerentă, expresivă, creativă a textelor literare.</p> <p>EM: participarea cu plăcere, inițiativă și curiozitate, la activitățile muzicale și evenimente cultural-artistice.</p>			
11.	<p>Activitatea didactică integrată „Carnavalul poveștilor”</p> <p>Domenii de activitate: Limbaș și comunicare; Eu familia și societatea; Arte.</p> <p>Dimensiuni: Educație pentru limbaș și comunicare (ELC); Educație pentru societate (EPS); Educație plastică (EP).</p>	<p><i>Competențe specifice:</i> ELC: exprimarea mesajelor orale, demonstrând comportament verbal, non-verbal, în contexte de comunicare cunoscute; receptarea și reproducerea conținutului emotiv și ideatic al unui text literar, apreciind valoarea educativă a acestuia.</p> <p>EPS: aplicarea regulilor de comportament în familie/comunitate, demonstrând responsabilitate față de sine și cei din jur.</p>	<p>să recunoască povestea după imagini și autorul ei; să caracterizeze original trăsăturile pozitive și negative ale personajelor; să realizeze succesiunea cronologică a imaginilor din poveștile oferite; să identifice vocalele și consoanele din cuvintele obținute. să realizeze mini-dramatizări, prin care să reproducă expresiv și nuanțat replicile personajelor; să construiască din puzzle unele secvențe din poveste; să execute mișcări conform conținutului muzical al melodiilor oferite; să participe cu interes la</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mesaj vocal de la Zâna Poveștilor. ● Jocul „Carnavalul poveștilor”. ● Mesajul: „Poveștile ne învață lucruri bune despre viață”. ● Piramida personajelor din povești. ● Exercițiul „Am spus bine, n-am spus bine?”. ● Jocul „Cine este și cum este?”. ● Exercițiul „Fii atent, completează corect!”. ● Joc de masă „Ne jucăm cu poveștile”. <p>Sarcini didactice: Combinați piesele pentru realizarea unei imagini din povestea preferată. Descrieți ceea ce ați realizat.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Activitatea preșcolară în Centrul „Artă”: Măști pentru Carnaval. <p>Sarcini didactice: 1. Denumiți ustensilele de lucru utilizate.</p>	<p><i>Metode didactice:</i> conversația, explicația, jocul dinamic, descrierea, exercițiul.</p> <p><i>Tehnici didactice:</i> Diamantul, Piramida, Explozia Stelară.</p> <p><i>Mijloace de învățământ:</i> imagini cu povești, bagheta fermecată, Palatul poveștilor (poster), foi, lipici, povești-puzzle, cutii, ecusoane, calculator, bețișoare, abțibilduri, imagini cu fețe triste/ fețe zâmbitoare,</p>

		<p>EP: explorarea materialelor, instrumentelor și a tehnicilor de artă, în diverse activități, demonstrând creativitate în realizarea imaginilor, compozițiilor plastice.</p> <p><i>Unități de competență:</i> ELC: crearea, susținerea unui dialog în situații de comunicare cunoscute, folosind întrebări deschise și răspunsuri desfășurat; reproducerea logică coerentă, expresivă, clară a unor personaje, vietăți după diferite criterii. EPS: adaptarea comportamentului la solicitările parvenite din partea celorlalți, asumându-și diverse roluri în grup: de lider, de facilitator, de prezentator. AP: ornamentarea formelor plane și volumetrice, utilizând diferite tehnici și materiale.</p>	<p>desfășurarea activității; să aprecieze lucrarea sa și a colegilor săi; să accepte diversitatea de opinii și de atitudini.</p>	<p>2. Decupați după contur masca preferată. 3. Aplicați pe mască diverse materiale: mărgelă, abțibilduri etc.</p>	<p>siluete ale personajelor din poveștile Albă-ca-Zăpada, Scufița Roșie, Capra cu trei iezi, Ursul păcălit de vulpe, imagini ce conțin scene din povești, măști, fișe cu sarcini.</p> <p><i>Forme de organizare a activității preșcolarelor:</i> frontală, individuală, în grup.</p>
12.	<p>Activitatea didactică integrată „Dușmanul sănătății”</p>	<p><i>Competențe specifice:</i> EPS: practicarea unui mod sănătos de viață,</p>	<p>să recunoască și să aranjeze cifrele în ordine crescătoare; să aranjeze în ordine crescătoare și</p>	<p>● Descoperirea temei zilei prin aranjarea cifrelor în ordine crescătoare: DUȘMANII SĂNĂTĂȚII.</p>	<p><i>Metode didactice:</i> conversația, problematizarea, jocul didactic, observarea,</p>

<p>Domenii de activitate: Științe și tehnologii; Limbaș și comunicare.</p> <p>Dimensiuni: Educația pentru sănătate (ES); Educația pentru limbaș și comunicare (ELC); Formarea reprezentărilor elementare matematice (FREM); Educație plastică (EP).</p>	<p>manifestând interes pentru o alimentație corectă. ELC: receptarea și reproducerea conținutului emotiv și ideatic al unui text literar, apreciind valoarea educativă a acestuia. FREM: integrarea numerelor naturale, a șirurilor numerice și a operațiilor aritmetice, în diverse situații de învățare, dând dovadă de atenție, corectitudine și coerență; identificarea și construirea formelor geometrice, demonstrând inițiativă și creativitate. EP: explorarea materialelor, instrumentelor și a tehnicilor de artă, în diverse activități, demonstrând creativitate și originalitate în realizarea imaginilor, compozițiilor plastice. <i>Unități de competență:</i> ES: explicarea funcțiilor benefice sau dăunătoare ale anumitor alimente</p>	<p>descrescătoare cifrele în limita 0-10; să numească vecinii numerelor oferite în limita 0-10; să argumenteze manifestând fluiditate, flexibilitate, fluență și elaborare importanța unei alimentații sănătoase pentru viața omului; să evalueze cu ajutorul microfonului magic propria activitate; să răspundă cu interes la întrebările oferite de cei din jur prin formularea răspunsurilor complete, originale; să manifeste creativitate și interes pentru realizarea experimentelor; să colaboreze cu colegii pentru a realiza creativ sarcinile propuse; să realizeze flexibil mișcări fluente de dans după conținutul muzicii propuse; să reconstruiască obiecte prin valorificarea pieselor de puzzle; să utilizeze cu acuratețe, creativitate materialele oferite pentru realizarea sarcinilor.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Audierea povestirii „Domnișoarele Microbi în Țara Copiilor Voinici”. ● Experiment: proprietățile produselor naturale și artificiale prin influența apei asupra acestora. ● Joc de masă: Copiii vor obține prin manipularea pieselor de puzzle obiectele de igienă personală și le vor aranja în camera de baie la locul potrivit. ● Activitatea preșcolară în Centrul „Alfabetizare”: copiii vor clasifica imagini ce precizează deosebirile și asemănările dintre roșie și mar cu ajutorul tehnicii „Diagrama Venn”. ● Activitatea preșcolară în Centrul „Arta”: copiii vor obține microbul cu ajutorul apei colorate artificial și a săpunului prin tehnica „suflarea prin pai”. ● Activitatea preșcolară în Centrul „Știința”: preșcolarii vor obține portocala prin combinarea triunghiurilor. <p>Indicații: Aplică semințe pe felii. Ai grijă să aplici pe fiecare felie cu o sămânță mai mult decât pe cea precedentă.</p>	<p>descrierea, explicația, exercițiul, experimentul, audierea.</p> <p><i>Tehnici didactice:</i> Diagrama Venn, Asaltul de idei, Expunerea orală liberă, Turul Galeriei.</p> <p><i>Mijloace de învățământ:</i> casetofon, boxe, calendarul naturii, cartonașe cu litere și cifre, pahare transparente, cuburi de sfeclă roșie/morcov, farfurie, bomboane colorate, cartonașe cu obiecte de igienă, imagine cu camera de baie, imagini cu produse alimentare, foaie, lipici, triunghiuri din carton, apă.</p> <p><i>Forme de organizare a activității preșcolare:</i> frontală, individuală, în grup.</p>
---	---	--	---	---

		<p>pentru organismul uman.</p> <p>ELC: analiza comportamentului personajelor și corelarea lui cu întâmplările din viața personală.</p> <p>FREM: identificarea numerelor vecine; realizarea numărării în șir crescător în limita 1-10; combinarea figurilor geometrice pentru realizarea altor forme geometrice, figuri, creații.</p> <p>EP: identificarea și utilizarea conștientă a ustensilelor și a materialelor necesare pentru a desena, a modela și a crea colaje; respectarea normelor de igienă personală și de securitate a muncii.</p>			
13.	<p>Activitatea didactică integrată „Fruitele exotice”</p> <p>Domenii: Științe și tehnologii; Sănătate și motricitate; Arte.</p> <p>Dimensiuni: Formarea reprezentărilor</p>	<p><i>Competențe specifice:</i></p> <p>FREM: operarea cu mulțimi de obiecte în baza criteriilor de clasificare, asigurând înțelegerea organizării lumii înconjurătoare.</p> <p>ES: practicarea unui mod sănătos de viață, manifestând interes pentru o alimentație</p>	<p>să recunoască fructele exotice; să identifice locul fructelor în spațiu; să numească mulțimile formate din fructele exotice. să formuleze propoziții dezvoltate cu referire la importanța fructelor pentru sănătatea omului; să aranjeze fructele după numărul și fructul indicat; să taie atent fructele în salată; să mănuiască corect</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Salutul: Bună dimineața, soare ! ● Joc matematic : „În poiana din pădure”. ● Descoperirea temei zilei: Formează puzzle: FRUCTELE EXOTICE. 12345678 1234567 ● Jocul didactic „Ghici ce fruct este?” (descriere, caracterizare). ● Tehnica „Explozia Stelară”. ● Activitatea preșcolarilor în centrele de interes: - Centrul „Știința”: 	<p><i>Metode didactice:</i> conversația, problematizarea, jocul dinamic, explicația, demonstrația, analiza activității subiecților, observația, aprecierea verbală.</p> <p><i>Tehnici didactice:</i> Explozia Stelară, Turul Galeriei.</p> <p><i>Mijloace de învățământ:</i> măști, mulaje ale</p>

	<p>elementare matematice (FREM); Educația pentru sănătate (ES); Educație plastică (EP).</p>	<p>corectă. EP: explorarea materialelor, instrumentelor și tehnicilor de artă, în diverse activități, demonstrând creativitate în realizarea imaginilor, compozițiilor plastice. <i>Unități de competență:</i> FREM: distingerea relațiilor dintre întreg și părțile lui; explorarea modalităților de formare, clasificare și sortare a obiectelor după 2-3 criterii (formă, mărime, culoare, număr, poziție spațială). ES: explicarea funcțiilor benefice sau dăunătoare ale anumitor elemente pentru organismul uman. EP: ornamentarea formelor plane și volumetrice, utilizând diferite tehnici și materiale.</p>	<p>cuțitul la tăierea fructelor exotice; să manifeste dorință de autogestiune a emoțiilor; să se implice creativ în activitatea de grup; să respecte regulile de igienă la prepararea salatei din fructe.</p>	<p>1. Lipește pe foaie atâtea fructe cât indică cifra. Numără și compară. 2. Realizează jumătăți din figuri geometrice și formează întregul. - Centrul „Arta”: 1. Decupează și lipește corespunzător părțile fructului. 2. Împodobește pomul cu fructe. - Centrul „Menaaj”: Prepararea salatei din fructe exotice. ● Evaluarea activității prin intermediul Tehnicii „Turul Galeriei”.</p>	<p>fructelor exotice (portocale, ananas, lămâie, kiwi, mango etc.), cuțite, boluri, microfon. <i>Forme de organizare a activității preșcolarilor:</i> frontală, individuală, în diade, în grup.</p>
<p>14.</p>	<p>Activitatea extradidactică „Primăvara cu tradiții” Domeniile de activitate:</p>	<p><i>Competențe specifice:</i> EM: receptarea emoțională a creațiilor muzicale cu un caracter variat, demonstrând interes .</p>	<p>să descrie original schimbările care survin în natură primăvara; să recite expresiv poeziile caracteristice anotimpului primăvara; să dramatizeze un</p>	<p>● Poezii și cântece despre anotimpul primăvara. ● Concursul „Ce știu despre primăvară?”: caracterizarea anotimpului primăvara prin manifestarea fluidității,</p>	<p><i>Metode didactice:</i> conversația, jocul de rol, povestirea, dramatizarea, observația curentă, aprecierea verbală. <i>Tehnici didactice:</i></p>

Educația din perspectiva conceptului clasei viitorului

	<p>Limbaș și comunicare; Arte.</p> <p>Dimensiuni: Educația muzicală (EM); Educația pentru limbaj și comunicare (ELC).</p>	<p>ELC: producerea de mesaje simple scrise, manifestând interes și creativitate.</p> <p><i>Unități de competență:</i> ELC: manifestarea dorinței de a scrie. EM: participarea cu plăcere, inițiativă și curiozitate la activitățile muzicale și evenimentele cultural-artistice; manifestarea expresivității: dicției frumoase, pronunțarea corectă, emisiune curată și frumoasă (voce naturală, fără încordări).</p>	<p>dialog utilizând autentic gesturile, mimica; să intoneze cântecele, respectând cerințele elementare: poziție, respirație, dicție corectă; să execute mișcări și figuri elementare de dans, manifestând expresivitate corporală în concordanță cu caracterul variat al muzicii; să manifeste dorința de a participa activ la distracție, interacționând eficient cu alți copii.</p>	<p>flexibilității, originalității, elaborării ideilor.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Scenete ce redau tradițiile și obiceiurile de primăvară. Se evidențiază originalitatea interpretării rolului atribuit. ● Dansuri. Se evidențiază flexibilitatea, fluiditatea, originalitatea mișcărilor realizate de copii în conformitate cu caracterul muzicii. 	<p>Asaltul de idei, Expunerea orală liberă.</p> <p><i>Mijloace didactice:</i> coșuri cu flori, flori de primăvară, măștișoare confecționate, USB cu melodii.</p> <p><i>Forme de organizare a activității preșcolarelor:</i> frontal, individual, în grup.</p>
15.	<p>Activitatea extradidactică „O poveste minunată”</p> <p>Domenii: Limbaș și comunicare; Eu, familia și societatea.</p> <p>Dimensiuni: Educația pentru limbaj și comunicare (ELC); Educația pentru societate (EPS).</p>	<p><i>Competențe specifice:</i> ELC: exprimarea mesajului oral, demonstrând comportamentul verbal și nonverbal în diverse contexte; receptarea și reproducerea conținutului emotiv și ideatic al unui text literar, apreciind valoarea educativă a acestuia. DP: demonstrarea emoțiilor în raport cu persoane/lucruri/fe-nomene, dând dovadă de atitudine pozitivă.</p>	<p>să reproducă replicile personajelor din povestea preferată; să dramatizeze povestea prin valorificarea autentică a mijloacelor paraverbale: intonație, intensitatea vocii, pauze, dicție; să interpreteze autentic un cântec în colectiv sau în grupuri mici; să interpreteze original rolul personajelor din povestea preferată; să aplice flexibil în dramaturgie mimica, gesturile, mișcându-se liber și folosind toată aria spațiului oferit; să manifeste</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Reinterpretarea poveștii „Gogoșă”: schimbarea titlului poveștii, a unora dintre personaje, a ordinii derulării acțiunilor în cadrul poveștii, a finalului poveștii. ● Interpretarea și dramatizarea poveștii „Gogoșă” într-o versiune proprie a copiilor; ● Jocul „Alunelul”. ● Tehnica Pălăriile Gânditoare: analiza poveștii în contextul acțiunilor preconizate de specificul tehnicii: pălăria albă, roșie, galbenă, neagră, verde, albastră. ● Exercițiul „Personajul preferat”: descrierea coerentă a personajului preferat, prin 	<p><i>Metode didactice:</i> conversația, descrierea, povestirea, jocul de rol.</p> <p><i>Tehnici didactice:</i> Asaltul de idei, Expunerea orală liberă, Pălăriile Gânditoare.</p> <p><i>Mijloace de învățământ:</i> măști (albine, iepure, gogoșă, vulpe, urs, romanițe), coș cu morcovi, flori, căsuță, borcan cu miere, pungă cu polen, copaci, căldărușe, covată, pușcă.</p> <p><i>Forme de organizare a activității</i></p>

	<p>EPS: aplicarea regulilor de comportament, demonstrând responsabilitate față de sine și cei din jur.</p> <p><i>Unități de competență:</i></p> <p>ELC: expunerea logică, coerentă, creativă, a anumitor evenimente; reproducerea logică, coerentă, expresivă, creativă a textelor literare.</p> <p>DP: recunoașterea unor stări afective în diverse situații/activități.</p> <p>EPS: descrierea particularităților de comportament al unei persoane oneste, responsabile, grijulii.</p>	<p>interes pentru dramatizarea poveștii preferate; să descrie creativ personajul preferat; să manifeste încredere în forțele proprii și independență pe durata activității; să participe activ la dramatizarea poveștii, manifestând originalitate în prezentarea personajului preferat.</p>	<p>evidențierea trăsăturilor caracterologice pozitive: corect, onest, grijuliu, responsabil, prietenos etc.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dansul personajelor poveștii. 	<p><i>preșcolarii:</i> frontal, individual, în grup.</p>
--	--	--	---	--

5. Rezultate atestate de preșcolari privind nivelul de dezvoltarea a creativității

În urma implementării Programului experimental, ne-am propus realizarea etapei de control a experimentului psihopedagogic, axat pe realizarea următoarelor obiective: evaluarea nivelului final de dezvoltare a creativității la copii de vârstă preșcolară; prelucrarea și interpretarea datelor experimentale.

Criteriile care au stat la baza identificării nivelului final de dezvoltare a creativității preșcolarii au fost: *fluiditatea* (producerea un număr mare de idei), *flexibilitatea* (producere de răspunsuri foarte variate, ce țin de domenii diferite), *originalitatea* (producerea ideilor îndepărtate de ceea ce este comun, evident, banal, aspecte deja stabilite), *elaborarea* (dezvoltarea, lărgirea și îmbogățirea ideilor; sporirea numărului de detalii utilizate în elaborarea ideilor).

Metodele de cercetare aplicate în cadrul etapei de control a experimentului: observarea, conversația, testarea, analiza produselor activității, prelucrarea matematică și grafică a rezultatelor experimentale.

În vederea identificării nivelului de dezvoltare a creativității preșcolarii a fost aplicat *Testul de imaginație și creativitate*, adaptat după E.P. Torrance, Al. Osborn, J.P. Guilford, N.A. Wallach, N. Kogan, G. Meunier.

Prelucrarea rezultatelor experimentale privind nivelul final de dezvoltare a creativității la copii de vârstă preșcolară a permis identificarea nivelului înalt al creativității la 9 copii (45%) din grupul experimental și 5 copii (25%) din grupul de control. Cu nivel mediu de dezvoltare a creativității au fost identificați 11 copii (55%) din grupul experimental și 12 copii (60%) din grupul de control. Cu nivel scăzut de dezvoltare a creativității au fost desemnați 3 copii (15%) din grupul de control și nu a fost identificat nici un copil din grupul experimental.

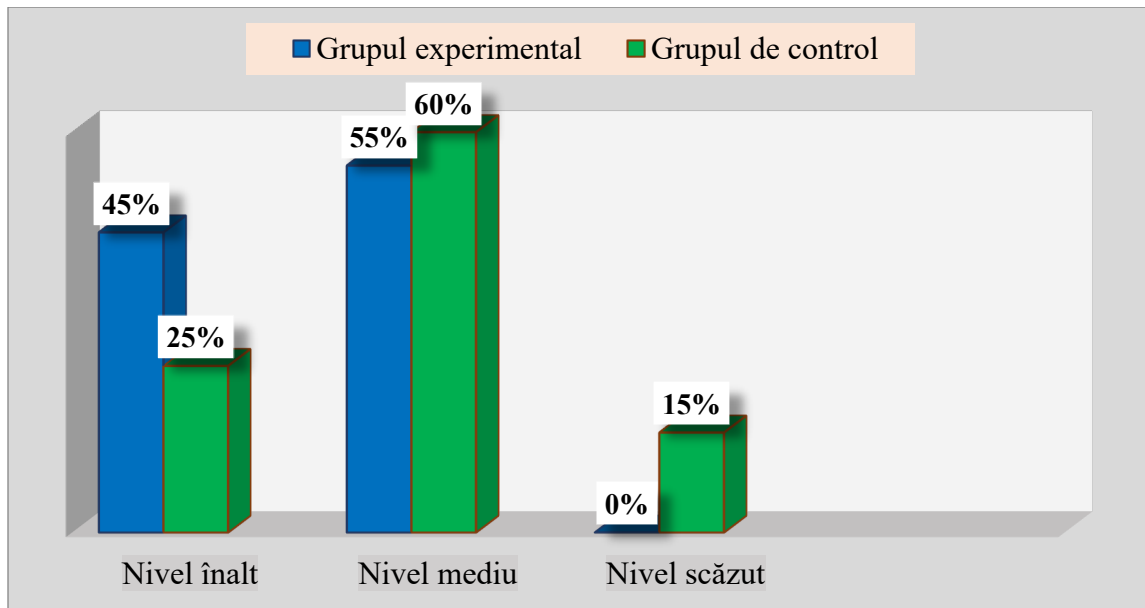

Figura 1. Rezultatele (%) atestate de preșcolarii din grupul experimental și de control privind nivelul final de dezvoltare a creativității

Prelucrarea și interpretarea datelor experimentale a permis constatarea situației de facto privind nivelul inițial și final de dezvoltare a creativității copiilor de vârstă preșcolară din grupul experimental și de control.

În ceea ce privește grupul experimental, se constată următoare situație: dacă la începutul experimentului psihopedagogic am stabilit că la nivelul înalt de dezvoltare a creativității s-au plasat 4 copii (20%), la nivel mediu s-au identificat 12 copii (60%), iar la nivel scăzut au fost desemnați 4 copii (20%), atunci la sfârșitul etapei de control a experimentului se constată o sporire a numărului de copii plasați la nivel înalt și mediu, la nivelul scăzut nefiind desemnat nici un subiect (0%). Astfel, din numărul total de 20 de preșcolari, 9 copii (45%) atestă nivel înalt de dezvoltare a creativității și 11 copii (55%) manifestă nivel mediu de dezvoltare a creativității.

Tabelul 2. Rezultatele (nr., %) atestate de preșcolarii din grupul experimental și de control privind nivelul inițial și final de dezvoltare a creativității

Etapa experimentului	Etapa de constatare a experimentului			Etapa de control a experimentului		
	Înalt	Mediu	Scăzut	Înalt	Mediu	Scăzut
Grupul experimental (20 copii)	4 copii 20%	12 copii 60%	4 copii 20%	9 copii 45%	11 copii 55%	0 copii 0%
Grupul de control (20 copii)	3 copii 15%	12 copii 60%	5 copii 25%	5 copii 25%	12 copii 60%	3 copii 15%

Cu referire la grupul de control, se constată faptul că dacă la etapa de constatare a experimentului cu nivel înalt al creativității au fost identificați 3 copii (15%), la etapa de control s-au desemnat 5 copii (25%); nivelul mediu de dezvoltare a creativității a fost atestat la 12 copii (60%) atât la etapa de constatare, cât și la etapa de control a experimentului psihopedagogic; cu nivel scăzut al creativității inițial s-au determinat 5 copii (25%), pe când la finalul experimentului s-au înregistrat 3 copii (15%). Astfel, în grupul de control se observă o creștere nesemnificativă a nivelului creativității copiilor de vârstă preșcolară.

În conformitate cu rezultatele obținute, conchidem că în grupul de control se evidențiază o creștere nesemnificativă a numărului de preșcolari cu un nivel înalt de dezvoltare a creativității. În grupul experimental se atestă o reducere a numărului de copii cu nivel scăzut al creativității și o creștere a numărului subiecților cu nivel înalt și mediu, ceea ce ne permite să afirmăm că tehnologiile didactice clasice și moderne implementate în cadrul Programului experimental au avut impact maxim asupra dezvoltării creativității copiilor de vârstă preșcolară.

Concluzii

- Creativitatea evidențiază mai multe fațete ce se află în relația de interdependență și ilustrează aspectele multiple de interpretare a termenului: fenomenul de maximă complexitate; dispoziția general-umană, aptitudinea deosebită ce face posibilă opera creatoare; actul, procesul de creație; produsul creativ, nou și original.
- Vârsta preșcolară reprezintă o etapă favorabilă de dezvoltare eficientă a potențialului creativ al copilului.
- Preocupați de asigurarea misiunii învățământului contemporan axată pe dezvoltarea personalității libere și creative, în perioada anilor 2022-2023, ne-am propus realizarea unei cercetări al cărui obiect de studiu a vizat procesul de dezvoltare a creativității preșcolarilor în contextul valorificării tehnologiilor didactice clasice și moderne. În acest sens, intervențiile noastre au fost orientate în vederea realizării următorului scop: fundamentarea, elaborarea și validarea unui Program experimental de dezvoltare a creativității copiilor de vârstă preșcolară prin valorificarea de către educator a tehnologiilor didactice clasice și moderne.

- Programul de dezvoltare a creativității copiilor de vârstă preșcolară a fost constituit din activități didactice și extradidactice integrate, orientate spre asigurarea progresului însușirilor prin care se manifestă, considerate drept principalele caracteristici ale creativității: *fluiditatea* - producerea un număr mare de idei, *flexibilitatea* - producere de răspunsuri foarte variate, ce țin de domenii diferite, *originalitatea* - producerea ideilor îndepărtate de ceea ce este comun, evident, banal, aspecte deja stabilite, *elaborarea* - dezvoltarea, lărgirea și îmbogățirea ideilor; sporirea numărului de detalii utilizate în elaborarea ideilor.
- Stimularea și dezvoltarea optimă a creativității copiilor se asigură prin susținerea eforturilor acestora de către cadrul didactic, care promovează manifestările libere, fluente, plastice, încurajează modalitățile originale de exprimare a ideilor, valorifică tehnologiile didactice (metode, tehnici, mijloace, forme de organizare a activității subiecților) cu impact maxim asupra progresului personalității creative.
- Tehnologiile didactice moderne constituie aspectul definitiv în dezvoltarea creativității preșcolarelor, îmbinate optim cu tehnologiile didactice clasice.
- Procesul de dezvoltare a creativității preșcolarelor se derulează cu succes în cazul în care tehnologiile didactice clasice și moderne sunt racordate la particularitățile individuale și de vârstă ale copiilor.
- Implementarea în cadrul tuturor activităților didactice și extradidactice a tehnologiilor didactice clasice și moderne axate pe dezvoltarea fluidității, flexibilității, originalității și elaborării asigură progresul creativității copiilor de vârstă preșcolară.

BIBLIOGRAFIE

1. BOCOȘ, M.-D., RĂDUȚ-TACIU, R., STAN, C. ș.a. *Dicționar praxiologic de pedagogie*. Vol. I: A-D. Pitești: Paralela 45, 2016. 374 p. ISBN 978-973-47-2213-6.
2. Codul Educației al Republicii Moldova. COD Nr. 152 din 17-07-2014. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 24-10-2014, Nr. 319-324, art. 634 [online]. Chișinău, 2014 [citat 10.06.2023]. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=110112&lang=ro
3. DORON, R. *Dicționar de psihologie*. București: Humanitas, 2007. ISBN 978-973-50-1537-4.
4. GOLU, F. *Manual de psihologia dezvoltării: O abordare psihodinamică*. Iași: Polirom, 2015. 339 p. ISBN 978-973-46-5627-1.
5. ROȘCA, Al. *Creativitatea generală și specifică*. București: Editura Academiei R.S. România, 1981. 272 p.
6. ȘTEFAN, M. *Lexicon pedagogic*. București: Aramis Print, 2006. 383 p. ISBN 973-679-303-6.